

Innst. S. nr. 129

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument nr. 8:13 (2008–2009)

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Hans Frode Kielland Asmyhr og Kåre Fostervold om en strategi for å styrke det aktive private eierskapet i norsk næringsliv

Til Stortinget

1. SAMMENDRAG

Det er fornuftig med et mangfold av eierskap i næringslivet, og aktørene må gis rammebetingelser som gjør det attraktivt med nyinvesteringer og videreutvikling i Norge. I en tid der den globale konkurransen styrkes og landene konkurrerer om å tilby de mest tilrettelagte betingelsene for bedriftsetablering og å trekke til seg kapital, er det etter forslagsstillerens mening dessverre liten oppmerksomhet i Norge om tilstanden og konkurransedyktigheten for det private aktive eierskapet i norsk næringsliv.

1.1 Situasjonsbeskrivelse

Det private eierskapet i norsk næringsliv står for 2/3 av totalen og har nærmere 70 pst. av verdiskapningen. Forslagsstillerne mener at myndighetene nå må rette oppmerksomheten mot disse bedriftenes rammebetingelser i en globalisert økonomi. Forslagsstillerne mener at private norske eiere skal ha rammebetingelser som er i verdensklasse, som legger grunnlag for videre vekst og nye etableringer. Det er det aktive private familieeierskapet som er den klart største aktøren utenfor børsen og står for en betydelig del av verdiskapningen i privat sektor. Så mye som 2/3 av alle norske bedrifter er familieeide og de langt fleste av disse er små eller mellomstore. Det er på tide med en aktiv næringspolitikk for å styrke ram-

mebetingelsene for privat eierskap og familieeierskap spesielt. Dette er av stor betydning for å styrke videreutvikling av bedrifter i Norge. Det må utarbeides langsiktige og tydelige rammebetingelser som gir grunnlag for nyinvesteringer og for at nye ideer kan settes i produksjon i Norge.

Forslagsstillerne vil med dette initiativet legge til rette for at private eiere skal bli enda viktigere bidragsyttere til verdiskapning og innovasjon i Norge.

1.2 Tiltak

Etableringsordninger

For at gode ideer kan gå over til aktiv produksjon, er det nødvendig at man i et offentlig-privat samarbeid sørger for gode etableringsordninger. Forslagsstillerne mener at det offentlige virkemiddelapparatet skal ha som oppgave å sørge for hjelp og veiledning til de beste ideene og at utenforliggende hensyn ikke skal stå i veien for bedriftsetableringer. Dagens situasjon er preget av at politiske særhensyn dominerer i innovasjonsarbeidet, noe som gjør arbeidet byråkratisk og lite målrettet. Forslagsstillerne mener at det offentlige virkemiddelapparatet skal være et landsdekkende tilbud uten andre bindinger enn å sørge for at de beste ideene gis mulighet til å komme i produksjon i et offentlig-privat samarbeid. Det vises her til Dokument nr. 8:60 (2007–2008) om i større grad å gjøre Innovasjon Norges virkemidler landsdekkende og tilgjengelige for alle søkere.

Kapitaltilgang

God tilgang på risikokapital for bedrifter i alle faser er nødvendig for at bedrifter skal ha mulighet til videreutvikling og markedstilpasninger. I Norge er det lite privat risikokapital grunnet et skattesystem som ikke stimulerer til investeringer i bedriftsetablering. Den internasjonale finansuroen gjør tilgangen

på risikokapital svakere, og mest sårbare er bedrifter i såkorn- og tidlig vekstfase. Norge er i den situasjon at staten har store mengder kapital, og forslagsstillerne mener at mer av kapitalen bør settes i arbeid i et offentlig-privat samarbeid for å styrke det norske risikokapitalmarkedet. Dette kan gjøres gjennom opprettelse av nye fond organisert etter en fond-i-fond-løsning som også vil utløse mer privat risikokapital. Forslagsstillerne viser i denne sammenhengen til Argentum fondsinvesteringer som en suksesshistorie og mener at mer kapital bør tilføres Argentum i tråd med selskapets investeringsstrategi, jf. forslag fremmet i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 13 (2006–2007) Et aktivt og langsiktig eierskap.

Skjemavelde

Skjemavelde og omfanget av regelverk er et stort problem for næringslivet. Dette gjelder spesielt for mindre bedrifter som må svare på de samme oppgavene som de store, og som med mindre ressurser bruker mer tid på skjemaer og regler. Forslagsstillerne mener det må gjøres en innsats for å redusere skjemabelastning og antall skjemaer som næringslivet må forholde seg til og viser i denne sammenheng til Dokument nr. 8:83 (2005–2006) om å opprette et samarbeidsprogram for å redusere skjemabelastningen for næringslivet og offentlig sektor.

Skatter og avgifter

Norge befinner seg i verdenstoppen når det gjelder skatter og avgifter pålagt landets innbyggere og bedrifter.

Forslagsstillerne mener at skatte- og avgiftsnivået er en betydelig konkurranseulempa for bedrifter som befinner seg i åpen internasjonal konkurranse, og det er et hinder for nyetablering og videreutvikling av bedrifter. Den norske skatte- og avgiftspolitikken må normaliseres, og det må legges til rette for konkurransebetingelser også på skatte- og avgiftssiden som er internasjonalt konkurransedyktige. Situasjonen er spesielt dramatisk når det gjelder særavgifter som slår vilkårlig ut og som har betydelige usosiale virkninger.

Forslagsstillerne vil i denne sammenheng særlig fremheve avgifter på energi, som bensin- og dieselavgiftene. Videre er arveavgiften en usosial avgift som rammer mange privatpersoner, men som også er et betydelig problem for mange familieeide bedrifter ved eierskifter. Arveavgiften fremstår derfor også som en statlig pålagt ulempe for en spesiell eierform.

Forslagsstillerne mener at formuesskatten har en rekke uheldige virkninger på sparing og investering. Dette er en avgift som rammer mange enkeltpersoner hardt, men også privat eierskap og familiebedrifter. Formuesskatten er preget av omfattende forskjellsbehandling mellom spareformer og er en tilnærmet sær-

norsk skatt som stimulerer til skattemotiverte disposisjoner. Forslagsstillerne mener at formuesskatten må avvikles og at det må gjennomføres et skattesystem som motiverer til investering og nyskaping gjennom et flatere og lavere skattenivå.

Konkurranse

Forslagsstillerne mener at et klart konkurranseregelverk er en forutsetning for et velfungerende marked. En effektiv konkurransepolitikk innebærer at Konkurransetilsynet skal ha frihet til å gjøre sin kontroll og påpeke uholdbare forhold uten direkte politisk innblanding. For små og mellomstore bedrifter er det av stor betydning at det er et effektivt konkurranseregelverk som kan åpne sektorer preget av offentlig monopolbedrifter, for konkurranse. Forslagsstillerne mener at konkurranse og markedsbaserte løsninger også er den mest fornuftige måten å organisere produksjonen av offentlig finansierte velferdsoppgaver på.

1.3 Forslag

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

"Stortinget ber Regjeringen fremlegge en strategi for å styrke det private aktive eierskapet i norsk næringsliv, herunder en gjennomgang av og modernisering av dagens rammebetingelser og virkemiddelapparat."

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunvor Eldegard, Sigrun Eng, Steinar Gullvåg, Sigvald Oppbøen Hansen og Arne L. Haugen, fra Fremskrittspartiet, Hans Frode Kielland Asmyhr, Kåre Fostervold og Øyvind Korsberg, fra Høyre, Torbjørn Hansen og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Sosialistisk Venstreparti, Inge Ryan, fra Kristelig Folkeparti, Ingebrigt S. Sørffonn, fra Senterpartiet, lederen Ola Borten Moe, og fra Venstre, Leif Helge Kongshaug, viser til forslaget fra Øyvind Korsberg, Hans Frode Kielland Asmyhr og Kåre Fostervold om en strategi for å styrke det aktive private eierskapet i norsk næringsliv. I forslaget vises det til at det er det private eierskapet som er normalen i næringslivet, og at myndighetene må rette oppmerksomheten mot disse bedriftenes rammebetingelser i en globalisert økonomi. Det foreslås at Regjeringen fremlegger en strategi for å styrke det private eierskapet i norsk næringsliv, herunder en gjennomgang og modernisering av dagens rammebetingelser og virkemiddelapparat. Komiteen viser til svarbrev til

komiteen fra statsråd Sylvia Brustad, datert 5. desember 2008 (vedlagt).

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringa sin næringspolitikk legg til rette for utvikling av eit framtidsetta og nyskapande næringsliv, og gode, stabile og føreseielege rammevilkår for både bedrifter, entreprenørar og dei tilsette.

Fleirtalet viser til at det private næringslivet er svært viktig for både verdiskapinga og sysselsettinga her i landet, og dei mange små og mellomstore bedriftene rundt om i landet er på mange måten beredde i næringslivet vårt.

Eit mangfald av eigarskap i bedriftene må til for at vi framleis skal kunne ha eit konkurransedyktig og dynamisk næringsliv her i landet, noko fleirtalet meiner er heilt naudsynt for at me skal kunne oppretthalde vår høge velferd. Vi skal ha både private og statlege, nasjonale og utanlandske eigarar i bedriftene våre.

Nyskaping og entreprenørskap skjer ofte i eit samspel mellom privat og offentleg kapital, og med bistand frå verkemiddelapparatet.

Fleirtalet viser vidare til statsråden sitt brev til komiteen, datert 5. desember 2008, som mellom anna gjer greie for Regjeringa sitt arbeid med å legge til rette for entreprenørar og entreprenørskap, for å sikre kapitaltilgang til næringslivet, og for å koma skjemaveldet til livs.

Fleirtalet er samd med forslagsstillarane i kor viktig det er at me har eit verkemiddelapparat som gir gode effektar, og har merka seg at Regjeringa i innovasjonsmeldinga varsla at Innovasjon Norge og SIVA skal evaluerast, for å sikre at dei er best mogleg i stand til å møte behova i morgondagens næringsliv. Fleirtalet støt dette.

Fleirtalet viser vidare til at dei private eigarane kan forholde seg til ein føreseieleg stat som eigar i dei selskapa der staten er stor. Då Regjeringa la fram eigarskapsmeldinga for snart to år sidan, ga ho klart uttrykk for kva som skal vera profilen til staten sitt eigarskap. Dette representerte ein ny kurs i den statlege eigarskapspolitikken. Målet med eigarskapet er no klargjort i mykje større grad enn tidlegare, og gjennom eit årleg dokument kommuniserar regjeringa sin eigarskapspolitikk til dei statlege selskapa.

Fleirtalet har merka seg at forslagsstillarane ber om at det skal lagast ein strategi for å styrkje det aktive private eigarskapet i norsk næringsliv, og viser til statsråden sitt brev til komiteen, der ho gjer greie for den næringspolitiske strategien som no skal lagast for små og mellomstore bedrifter. Fleirtalet merkar seg at statsråden i samband med dette opnar for

også å sjå på områder som omhandlar det aktive private eigarskapet i norsk næringsliv, noko fleirtalet støt.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at en samlet opposisjon i forbindelse med behandlingen av den såkalte eierskapsmeldingen i 2007 fremmet følgende forslag: "Stortinget ber Regjeringen legge frem en egen melding innen våren 2008 om hvordan det norske private eierskapet kan styrkes". Disse medlemmer viser i denne forbindelse til egne merknader i Innstilling frå næringskomiteen om et aktivt og langsiktig eierskap (Innst. S. nr. 163 (2006–2007)).

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremlegge en strategi for å styrke det private aktive eierskapet i norsk næringsliv, herunder en gjennomgang av og modernisering av dagens rammebetingelser og virkemiddelapparat."

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Venstre er enige med forslagsstillerne i at for mye av den næringspolitiske diskusjon i denne stortingsperioden har dreiet seg om det statlige eierskapet, og at dette først og fremst skyldes uprofesjonell eierskapsforvaltning fra Regjeringens side.

Disse medlemmer er sterkt kritiske til den mangel på interesse Regjeringen har vist for de utfordringer aktive private eiere møter. Regjeringens politikk er ikke bare problematisk fordi den underbygger en misunnelseskultur, men fordi den truer norske arbeidsplasser og norske verdier. Når det private eierskapet står for nærmere 70 prosent av verdiskapingen, er et angrep på dette eierskapet samtidig et angrep på norske ansatte og norsk velferd.

Disse medlemmer viser til at det i forslaget legges vekt på at god tilgang på risikokapital for bedrifter i alle faser er nødvendig for at bedrifter skal ha mulighet til videreutvikling og markedstilpasning. Disse medlemmer vil understreke at bedriftenes avhengighet av kapitaltilgang på generelt grunnlag er avgjørende for bedriftenes eksistens. Dette ser vi eksempler på under den oppseilende finanskrisen, der stadig flere bedrifter melder om at det er vanskelig å få lån. Dersom det ikke rettes opp i dette, vil det raskt få betydning for bedriftenes mulighet til å overleve, og til å fortsette å yte bidrag til det norske samfunnet i form av arbeidsplasser og verdier.

Disse medlemmer mener lavere skatter er et viktig virkemiddel for å skape fremtidig velferd. I dagens situasjon, med finanskrisen og varsel om økt arbeidsledighet, er det viktigere enn på lenge å foku-

sere på de oppgaver som må løses og å bidra til å skape optimisme. Disse medlemmer mener Regjeringen ikke tar norsk økonomi på alvor, når den i sitt budsjett for 2009 gir bedriftene en betydelig skattesmell i samme år som de går inn i en nedgangs-konjunktur. Norge trenger en politikk som vil skape trygghet og optimisme for familiene og for arbeidsplassene.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet mener at det nå må rettes oppmerksomhet mot rammebetingelser for privat eierskap som kan legge grunnlag for ny vekst og nye etableringer. Disse medlemmer viser til at det er lite privat risikokapital i Norge og at finanskrisen gjør situasjonen enda vanskeligere. Disse medlemmer mener det er viktig at det nå opprettes nye fond organisert etter en fond-i-fond-løsning som også vil utløse mer privat risikokapital. Disse medlemmer mener også at Argentum Fondsinvesteringer AS må tilføres mer kapital og viser i denne forbindelse til bevilgningsforslag som ble fremmet i Budsjett-innst. S. nr. 6 (2008–2009).

Disse medlemmer mener det er av sentral betydning at det offentlige virkemiddelapparatet først og fremst sørger for veiledning for de beste ideene for å skape grunnlag for nye bedrifter. Disse medlemmer mener at det er for mange politiske særhensyn som preger dette innovasjonsarbeidet.

Disse medlemmer mener at velfungerende konkurranse bidrar til effektivitet og bedre tjenester og at det er viktig å styrke konkurransen for å fremme innovasjon. Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at Konkurransetilsynets rolle må styrkes og at det må sørges for likeverdige konkurransevilkår for offentlige og private markedsaktører.

Disse medlemmer mener det må utarbeides langsiktige rammebetingelser for næringsvirksomhet med lavere skatter og avgifter samt færre offentlige rapporteringsordninger. Disse medlemmer mener det må utarbeides en strategi for å styrke det aktive private eierskapet i næringslivet og mener initiativet kan legge til rette for at private eiere skal bli enda viktigere bidragsytere til verdiskapning og innovasjon i Norge.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at om lag to av tre norske bedrifter er familiebedrifter. De står for 40 prosent av den totale verdiskapningen. Med en så fremtredende rolle i næringslivet og i sysselsettingen er det helt uforståelig at Regjeringen vil at staten skal beslaglegge enda mer av bedriftens verdier ved generasjonsskifte. Generasjonsskifte er en kritisk fase i en familiebedrift. Særlig hensynet til arbeidsplassene, og lokalt eierskap, tilsier derfor at arveavgiften må bort. I en

tid der bedriftene har problemer med å skaffe investeringskapital til veie, frykter disse medlemmer at Regjeringens skatteskjerpelser vil være til skade for norsk økonomi.

Disse medlemmer viser til egne merknader i forbindelse med innstilling fra næringskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2009, kapitler under Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Landbruks- og matdepartementet og enkelte kapitler under Fornyings- og administrasjonsdepartementet (rammeområdene 9, 10 og 11) (Budsjett-innst. S. nr. 8 (2008–2009)).

Disse medlemmer registrerer at forslagsstillerne mener at det offentlige virkemiddelapparatet skal være et landsdekkende tilbud uten andre bindinger enn å sørge for at de beste ideene gis mulighet til å komme i produksjon i et offentlig-privat samarbeid. Disse medlemmer mener at virkemiddelapparatet må bidra til at flere gode ideer blir kommersialisert, slik at samfunnet oppnår å utvikle koblingspunkter mellom forskning, utdanningsinstitusjoner og den private kapitalen, og at mer av kunnskapen vår skaper grunnlag for nye bedrifter og lønnsomme arbeidsplasser. Disse medlemmer mener at så lenge et virkemiddelapparat styres av politiske prioriteringer der kjønn, geografi, bransje og lignende tillegges vekt, betyr dette at det ikke alltid er bedriften med "den beste ideen" eller det største vekstpotensialet som tilgodeses. Disse medlemmer mener likevel at det også fremover bør være rom for å ta distriktpolitiske hensyn, fordi det er ønskelig for å sikre bosetting over hele landet og for å øke verdiskapningen ut fra regionale forutsetninger. Dette betyr at det er behov for et godt og forutsigbart virkemiddelapparat over hele landet.

Disse medlemmer viser for øvrig til egne merknader i innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg og Kåre Fostervold om i større grad å gjøre Innovasjon Norges virkemidler landsdekkende og tilgjengelige for alle søkere (Innst. S. nr. 198 (2007–2008)).

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2009 fremmet en rekke forslag som ville bedre bedriftenes egenkapital. Høyre gikk imot Regjeringens skatteøkninger, herunder å øke formuesskatten gjennom fjerning av 80-prosentregelen og gjennom at ligningsverdien på bolig og næringseiendom økes. Høyre gikk også imot innstramningen i fritaksmodellen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre mener Regjeringens timing av disse skjerpelsene var ekstra uheldig, med en finanskrisen under

oppseiling. Regjeringen svekker verdiskapingen og arbeidsplassene når den igjen øker skatten på privat kapital som investeres i norske bedrifter. Å fjerne formuesskatten er viktig både for å styrke og bygge opp det private eierskap og for å gjøre investeringer i norske arbeidsplasser mer attraktive.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre vil arbeide for å fjerne formuesskatten helt, fordi den er skadelig for norske arbeidsplasser og verdier. Høyre foreslo også å fjerne arveavgiften.

Disse medlemmer foreslo å øke avskrivningssatsen for maskiner, å styrke SkatteFUNN-ordningen og å innføre to nasjonale såkornfond. Den næringspolitikk som føres, utgjør "gulvet" under norske arbeidsplasser, og Høyre mener at forslag som legger til rette for vekst er den beste garantien for å oppnå felles velferd.

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Stortinget ber Regjeringen fremlegge en strategi for å styrke det private aktive eierskapet i norsk

næringsliv, herunder en gjennomgang av og modernisering av dagens rammebetingelser og virkemiddelapparat.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:13 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Hans Frode Kielland Asmyhr og Kåre Fostervold om en strategi for å styrke det aktive private eierskapet i norsk næringsliv – vedlegges protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 22. januar 2009

Ola Borten Moe

leder

Torbjørn Hansen

ordfører

Vedlegg

Brev fra Nærings- og handelsdepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 5. desember 2008

Svar på - Dokument 8:13 (2008-2009) Representantforslag om strategi for å styrke det aktive private eierskap i norsk næringsliv

Jeg viser til brev av 27. november d.å. fra næringskomiteen vedrørende representantforslag nr. 8:13 (2008-2009). Representantene Øyvind Korsberg, Hans Frode Kielland Asmyhr og Kåre Fostervold ber her regjeringen "*fremlegge en strategi for å styrke det private aktive eierskapet i norsk næringsliv, herunder en gjennomgang av og modernisering av dagens rammebetingelser og virkemiddelapparat*". De stiller spørsmål ved dagens politikk og tar til orde for tiltak på områdene: etableringsordninger, kapitaltilgang, skjemavelde, skatter og avgifter og konkurranse.

Jeg gjør her rede for de områder representantforslaget tar opp og for behovet for en strategi for å styrke det aktive private eierskapet i norsk næringsliv.

Etableringsordninger

Forslagsstillerne mener at "*det offentlige virkemiddelapparatet skal ha som oppgave å sørge for hjelp og veiledning til de beste ideene og at utenforliggende hensyn ikke skal stå i veien for bedriftsetableringer*".

Regjeringen er opptatt av å legge til rette for entreprenører og entreprenørskap. Vi arbeider på flere måter. Vi satser på entreprenørskap i utdanningen. Det gir de unge kunnskap og kompetanse i og om entreprenørskap. I tillegg styrker det kulturen for entreprenørskap i befolkningen. Samarbeidet med Ungt Entreprenørskap om entreprenørskap i utdanningen har gitt gode resultater.

Regjeringen mener at mangfold øker verdiskapingen og ønsker at flere kvinner skal ha muligheten til å bli entreprenører og etablere ny virksomhet. Regjeringen lanserte i 2008 en "*Handlingsplan for meir entreprenørskap blant kvinner*". Regjeringens målsetting med planen er at flere kvinner blir entreprenører, og at de utgjør minst 40 pst. av nye entreprenører innen fem år. Med planen følger 12 nye tiltak. Et særlig sentralt tiltak er at regjeringen har styrket velferdsordningene for selvstendig næringsdrivende, og gitt dem rett til svangerskapspengene og foreldrepenger.

Regjeringen tilbyr entreprenører kompetanse, nettverk og kapital gjennom Innovasjon Norge, Forskningsrådet, SIVA og fylkeskommunene. Virke-

middelapparatet arbeider også for å fremme positive holdninger til entreprenørskap.

Representantene viser til at det er "*bygd ut et betydelig offentlig virkemiddelapparat der ansvaret er delt mellom forvaltningsnivåene, og det er tydelig at dagens struktur ikke gir gode nok effekter*." Regjeringen er opptatt av å gjennomføre evalueringer av det offentlige virkemiddelapparatet med jevne mellomrom. Nærings- og handelsdepartementet vil i 2009 iverksette eksterne evalueringer av både Innovasjon Norge og SIVA. Evalueringene skal gi økt innsikt i resultatene av selskapenes virksomhet, og danne grunnlag for eventuelle endringer i prioritering og innretning av selskapenes virkemidler. Det kan være nødvendig for å gjøre Innovasjon Norge og SIVA enda bedre i stand til å møte behovene i morgendagens næringsliv.

Regjeringen setter innovasjon høyt på dagsordenen, og legger den 5. desember 2008 frem en stortingsmelding om innovasjon. Målsettingen er å legge til rette for økt, bærekraftig verdiskaping i økonomisk, sosial og miljømessig forstand. Vi har mottatt gode innspill fra partene i arbeidslivet, forskningsmiljøer og bedrifter.

Kapitaltilgang

Representantene hevder at "*God tilgang på risikokapital for bedrifter i alle faser er nødvendig for at bedrifter skal ha mulighet til videreutvikling og markedstilpasninger*".

Jeg er enig i dette, og jeg mener at det viktigste vi kan gjøre for å legge til rette for et velfungerende kapitalmarked er å jobbe for gode, stabile og forutsigbare rammevilkår. Det reduserer usikkerhet og kostnader og legger til rette for langsiktig planlegging og vekst generelt og spesielt at aktører med kapital ser seg tjent med å investere også i nye prosjekter. Gode stabile rammevilkår er særlig viktig for entreprenører og investorer da kostnader typisk påløper tidlig, mens inntekter er usikre og vanligvis kommer senere.

Som nevnt ovenfor satser regjeringen på å tilby entreprenører og bedrifter i tidligfase kapital gjennom virkemiddelapparatet. For Innovasjon Norge er det foreslått å bevilge 1,2 mrd. kroner over Nærings- og handelsdepartementets budsjett, en økning på over 27 mill. kroner fra budsjettet for 2008. Nærings- og handelsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet har foreslått å øke bevilgningene til SIVA med 3 mill. kroner til 107,5 mill. kroner i 2009.

Statens nye investeringselskap Investinor er opprettet. Selskapet har en egenkapital på 2,2 mrd. kroner til egenkapitalinvesteringer, hvorav 500 mill. kroner er satt av til investeringer i marine næringer. Formålet med det nye investeringselskapet er å bidra til økt verdiskaping gjennom å tilby risikovillig kapital til internasjonalt orienterte konkurransedyktige bedrifter, primært nyetableringer. I tillegg til risikokapital skal investeringselskapet bidra med et kompetent og aktivt eierskap i porteføljebedriftene. Selskapets investeringer skal foretas på kommersielt grunnlag, og på like vilkår som private investorer. Selskapet skal ha hele landet som nedslagsfelt. Satsingsområdene for fondet er miljø, energi, reiseliv, marin og maritim sektor, med særlig fokus på klima- og miljøprosjekter. Selskapet skal være operativt ved årsskiftet.

Argentum Fondsinvesteringer er et investeringselskap som deltar med minoritetsandeler i spesialiserte investeringsfond for aktivt eierskap. Regjeringen vil gjennom eierskapet i Argentum legge til rette for at næringslivet har langsiktig tilgang på eierkapital på markedsmessige vilkår for selskaper i en utviklingsfase. Argentum har bidratt til å utvikle forvaltermiljøet for ikke-børsnoterte selskaper i Norge gjennom å utvikle næringens avtaleverk, investere i nystartede fond og gjennom å drive aktiv utviklervirksomhet av fond.

Argentum ble etablert i 2001 med en kapitalbase på 2,45 mrd. kroner. Selskapet ble tilført ytterligere 200 mill. kroner i 2005. Ved utgangen av september 2008 har Argentum forpliktet seg til å investere 4,7 mrd. kroner fordelt på 29 norske og nordiske fond. Regjeringen vil følge utviklingen i kapital situasjonen til Argentum.

Regjeringen har tatt grep i dagens utfordrende finansielle situasjon. Regjeringen har fremmet flere forslag til tiltak for å forenkle tilgangen på kreditt for næringslivet og kommunene. La meg her kort nevne noen.

Stortinget har nylig vedtatt en tiltakspakke for banknæringen på 350 mrd. kroner som vil forbedre bankenes mulighet til å låne ut til næringslivet. For å sikre lån til kommunene tilføres dessuten Kommunalbanken ny egenkapital (300 mill. kroner), slik at de kan låne ut mellom 15 – 20 mrd. kroner mer.

Eksportbedriftenes tilgang til kapital forbedres gjennom regjeringens nye ordning for Eksportfinans. Finansieringen av nye eksportkreditter sikres ved at Eksportfinans får låne av staten i to år fremover. Under realistiske forutsetninger kan finansieringsbehovet innenfor denne ordningen bli rundt 50 mrd. kroner. Avtalen vil kunne lette situasjonen for eksportbedrifter som sliter med effektene av høyere finansieringskostnader eller full kredittstopp.

Regjeringen foreslår i å øke rammene til Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK). For den alminnelige ordningen økes rammen fra 60 til 110 mrd. kroner og for byggelånsgarantiordningen for skip økes rammen fra 5 til 8 mrd. kroner. GIEKs garantiordninger er av spesielt stor betydning for offshore-industrien og de maritime næringene.

Sist, men ikke minst nevner jeg den foreslåtte økningen i Innovasjon Norges ramme for lavrisikolån, fra 1,5 til 2,5 mrd. kroner. Denne type lån er svært viktig for små og mellomstore bedrifter innenfor industri, landbruk, fiskeri og reiseliv. Det er viktig å sikre slike bedrifter tilgang på lån framover, gitt at de er særlig sårbare for en tilstramming i bankenes utlånsvilkår.

Skjemavelde

Representantene refererer til Oppgaveregisterets årlige belastningsstatistikk, som indikerer at det er registrert 12 nye skjemaer i 2007. Men samtidig er det samordnet og forenklet bort 11 skjema, slik at nettotallet er ett nytt skjema i 2007. Faktum er derfor at det totale skjemaantallet er så å si uendret i perioden. En av årsakene til at nye skjemaer kommer til, er implementering av EØS-regelverk.

Det representantene heller ikke nevner, er at samme statistikk også viser en nedgang i næringslivets bruk av årsverk til utfylling av skjemaer i samme periode, på 137. Grunnen til at vi klarer å redusere tidsbruken på skjema utfylling, er at det ikke bare er antall skjemaer i seg selv som er nøkkelen til suksess i forenklingsarbeidet. Det er i mange tilfeller en bedre løsning for næringslivet med flere skjemaer som er målrettede enn ett stort og komplisert skjema der mange ikke trenger å fylle ut alt.

For å sikre god kvalitet på skjemaer har vi innført retningslinjer for offentlige etater om hvordan skjemaene skal bygges opp for å være pedagogiske og gi god veiledning til brukerne. Vårt arbeid for bedre skjema kvalitet blir vektlagt blant næringslivets organisasjoner som viktig for å redusere belastningen.

Regjeringen arbeider på flere måter for at reguleringer ikke skal påføre næringslivet unødvendige kostnader i form av tid og penger. Vi legger vekt på dette arbeidet fordi vi vet at det er et målrettet tiltak for at de små og mellomstore bedriftene med lite ressurser til administrasjon skal kunne utvikle seg og skape verdier.

Det er gjort et stort arbeid med å videreutvikle elektroniske tjenester som skal gjøre det lettere for næringslivet å rapportere til myndighetene, blant annet gjennom nettportalen Altinn. Det er foreslått bevilget 247 mill. kroner til drift og videreutvikling av Altinn i statsbudsjettet for 2009. Av disse midlene er over 200 mill. kroner knyttet til arbeidet med ny Altinn-løsning, AltinnII. Altinn skal ved denne sat-

singen bli et enda bedre samordningsverktøy og enda mer brukervennlig.

Et annet stort prosjekt som regjeringen har satt i gang for å gjøre det enklere for bedriftene, er å kartlegge kostnadene av alt næringsrelatert regelverk og å kartlegge hva bedriftene synes om dette regelverket. Dette har vi gjort ved hjelp av et stort antall bedriftsintervjuer.

Kartleggingen er blitt etterfulgt av en handlingsplan som ble lansert i august i år, med om lag 120 tiltak for å gjøre det enklere for næringslivet. Trykket på forenklingsarbeidet blir holdt oppe, og det arbeides videre med å finne gode forenklingstiltak. Før sommeren vil det bli gitt en statusrapport om det arbeidet som er i gang for å lette bedriftenes administrative byrder.

Skatter og avgifter

Representantene hevder at *"Norge befinner seg i verdenstoppen når det gjelder skatter og avgifter pålagt landets innbyggere og bedrifter"* og at *"skatte- og avgiftsnivået er en betydelig konkurranseulemppe for bedrifter som befinner seg i åpen internasjonal konkurranse, og det er et hinder for nyetablering og videreutvikling av bedrifter."*

Først og fremst vil jeg påpeke at mange mener at vi generelt sett har et godt og velfungerende skattesystem i Norge. Jeg vil dessuten gjøre oppmerksom på at skattesystemet også innebærer en risikodeling mellom det offentlige og private aktører, fordi en ikke bare må betale skatt av overskudd, men også kan trekke fra tap. Det gjør det isolert sett mindre risikabelt å investere.

Det er flere grunner til at Norge samlet sett har en relativt høy skatteinngang. Vi bruker skattesystemet aktivt for å omfordele. Vi har også en betydelig skatteinngang fra grunnrenten i petroleumssektoren og vannkraftproduksjonen. I tillegg har vi miljøskatter og -avgifter for å ta vare på miljøet. Videre har vi en offentlig sektor som yter mange viktige tjenester og ivaretar viktige oppgaver som også må finansieres med skatter. I mange andre land må folk selv kjøpe mange av disse tjenestene fra private aktører. En må derfor også se på hva skattene anvendes til.

Regjeringen vil ikke ta del i en konkurranse hvor det er et mål i seg selv med lavest mulig skatter. Vi må huske at skatter er et middel for å oppnå en jevnere fordeling, til å finansiere viktige oppgaver for fellesskapet og for å korrigere for markedssvikt. La meg likevel presisere at bedriftsbeskatningen ikke er spesielt høy i Norge. Selskapsskattesatsen i Norge (28 pst.) er ikke vesentlig forskjellig fra land som Norge kan sammenlikne seg med, blant andre Danmark, Finland, Frankrike, Tyskland, Storbritannia og Sverige. Dessuten kan Norge i likhet med disse landene tilby gode rammebetingelser for

investeringer og næringsvirksomhet utover et relativt lavt skattenivå. Det omfatter blant annet god infrastruktur, høyt utdannet arbeidskraft, effektive markeder og stabile politiske rammebetingelser.

Heller ikke beskatningen av arbeidsinntekt er spesielt høy i Norge. Som et ledd i skattereformen ble de høyeste skattesatsene på arbeidsinntekt satt ned, slik at de ligger nærmere den høyeste skattesatsen på kapitalinntekt. Sammen med betydelige lettelsers i minstefradraget har dette bidratt til å dempe skattleggingen av arbeidsinntekt.

Når forslagsstillerne ensidig ser på skatter som en utgift, tar de ikke inn over seg at skatteinngangen brukes til viktige formål. Et godt sosialt sikkerhetsnett bidrar til at folk og bedrifter kan ta risiko og til å hjelpe folk og bedrifter gjennom omstilling. Et godt utdanningssystem bidrar til å kvalifisere fremtidens arbeidstagere, arbeidsgivere, forskere og entreprenører. Satsing på forskning og innovasjon i utdanningssystemet og i virkemiddelapparatet bidrar til å frembringe forskere, ny viten, entreprenører, nye kommersielle anvendelser og til å hente ny viten fra utlandet. En god infrastruktur bidrar til bedre og rimeligere kommunikasjon. Poenget er at skatteinntektene anvendes på områder som øker folks evne til ønsket omstilling og innovasjon og derigjennom evne til å skape verdier. Det styrker igjen bedrifters evne til å konkurrere.

Jeg merker meg at forslagsstillerne er særlig opp-tatt av bensin- og dieselavgiftene. Disse avgiftene er viktige av miljøhensyn, og nivået på avgiftene i Norge er ikke vesentlig høyere enn i en del andre land det er naturlig å sammenlikne seg med. En bør også være klar over at det at vi i Norge har tatt miljøet på alvor har ført til utvikling av ny miljøteknologi og til at bedrifter i Norge har tilegnet seg kunnskap og kompetanse som styrker deres konkurranseevne i utlandet.

Jeg merker meg at forslagsstillerne vil avskaffe både arveavgiften og formuesskatten. Endringene regjeringen har foreslått, har en klar fordelingsprofil, og innebærer skatte- og avgiftsskjerpelser for de rikeste. Endringene vil samtidig gi lettelsers for de fleste. Endringene i arveavgiften vil for eksempel medføre at mellom 90 og 95 prosent av alle avgiftspliktige får lavere arveavgift. Endringene innebærer også en mer rettferdig og reell verdsetting av næringseiendom basert på utleieverdien, som grunnlag for formuesskatten og arveavgiften; det fører igjen til at kapital i større grad kanaliseres til de områdene der den kaster mest av seg for samfunnet. Av hensyn til gjennomføring av generasjonsskifter i mindre familieforetak, foreslår regjeringen å bevare deler av aksjerabatten i arveavgiften og utvider den rentefrie avdragsordningen for generasjonsskifte i

familiebedrifter fra 7 til 12 år og lar den gjelde alle bedrifter som ikke er børsnoterte.

Konkurranse

På mange områder er konkurranse et effektivt virkemiddel som bidrar til en god ressursbruk og høy verdiskaping. Regjeringen vil legge til rette for konkurranse på disse områdene. På andre områder er det nødvendig med en sterkere styring av produksjon og virksomheter. Det er flere ulike begrunnelser for dette, og de varierer fra område til område. På noen områder er det for eksempel kostnadseffektivt at kun én aktør fremskaffer et tilbud. På andre områder er det av styrings- og reguleringshensyn ønskelig at det offentlige ivaretar både produsent- og forsyningsansvaret.

Jeg er enig i at det er viktig med et klart konkurranseregulering og et uavhengig og effektivt Konkurransetilsyn. Jeg mener at vi har dette i dag og at regjeringen har bidratt ytterligere til dette. Regjeringen har gjennomført endringer som bidrar til en forenklet og effektiv saksgang, bl.a. at Kongen i statsråd nå kan tillate en foretakssammenslutning av prinsipiell eller stor samfunnsmessig betydning, uten å måtte vente på departementets klagebehandling. Regjeringen har også utvidet forbudet mot å gjennomføre en foretakssammenslutning til å gjelde alle meldepliktige. Dessuten må nå partene i en foretakssammenslutning gi Konkurransetilsynet informasjon om markedet selv

der hvor markedsandelen er under 20 prosent. Innsatsen mot konkurransekriminalitet er også ytterligere skjerpet. Konkurransetilsynet fikk i 2008 bevilget 4,4 mill. kroner ekstra som skal brukes til konkrete tiltak for å bekjempe kartellvirksomhet. Dette skal bl.a. gi styrket etterforskningskapasitet, bedre analyser og oppbygging av nye, avanserte IT-systemer.

Strategi for å styrke det aktive private eierskapet i norsk næringsliv

Jeg har merket meg forslaget.

I innovasjonsmeldingen varsler vi at vi skal lage en næringspolitisk strategi for små- og mellomstore bedrifter. Denne strategien skal blant annet vurdere om allerede eksisterende virkemidler treffer de minste bedriftene godt nok, for eksempel tiltak som fremmer innovasjon og forskning. Vi skal også se på hvordan vi kan styrke små- og mellomstore bedrifters posisjon i utlandet. Forenkling og reduksjon av administrative kostnader og skjemaveldet er også en integrert del av denne strategien.

Vi skal ha en bred tilnærming i arbeidet med strategien. Vi skal være åpne for at det er andre utfordringer for små- og mellomstore bedrifter som bør belyses. Derfor legger vi opp til tett dialog med næringslivet underveis i arbeidet. Det kan være at vi i denne strategien også vil belyse områder som omhandler det aktive private eierskapet i norsk næringsliv.

